

สัตตमितุลยาธิกรณพหุพพิหิสมาส

สัตตमितุลยาธิกรณพหุพพิหิสมาส คือ สมาสที่เมื่อสำเร็จแล้วมีบทอาชาระ (สถานที่) ในรูปวิเคราะห์เป็นประธาน แปลว่า มี.....

ลักษณะของสมาสนี้

๑. ในรูปวิเคราะห์ บททั้งสองลงวิภัตติและวจนะเดียวกัน
๒. มี ย ศัพท์ประกอบด้วยสัตตมวิภัตติ
๓. มี ต ศัพท์ประกอบด้วยปจมาวิภัตติ
๔. สำเร็จแล้ว มีบทอาชาระในรูปวิเคราะห์เป็นประธาน
๕. เป็นได้ ๓ ลิงค์ เปลี่ยนไปตามนามนามที่ตนขยาย

การเปลี่ยน ย ต ศัพท์นามในรูปวิเคราะห์

	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปุงลึงค์	ยสุมี โส	เยสุ เต
อิติลึงค์	ยสุสฺ สา	ยาสุ ตา
นปุงสกลึงค์	ยสุมี ตํ	เยสุ ตานิ

รูปวิเคราะห์ในลิงค์ทั้ง ๓

สมฺปนฺนานิ สสุตานิ ยสุมี โส สมฺปนฺนสสุโส (ชนปโท)
 (อ.ข้าวกล้า ท. ในชนบท ไค ถึงพร้อมแล้ว อ.ชนบท นั้น ชื่อว่ามีข้าวกล้าถึงพร้อมแล้ว)

สมฺปนฺนานิ สสุตานิ ยสุสฺ สา สมฺปนฺนสสุสา (ธานี)
 (อ.ข้าวกล้า ท. ในเมือง ไค ถึงพร้อมแล้ว อ.เมือง นั้น ชื่อว่ามีข้าวกล้าถึงพร้อมแล้ว)

สมปन्नานิ สุตตานิ ยสฺมี ตํ สมปन्नสฺสตี (เขตต์)
(อ.ข้าวกล้า ท. ถึงพร้อมแล้ว ในนา ไค อ.นา นั้น ชื่อว่า มีข้าวกล้า
ถึงพร้อมแล้ว)

พหู นทีโย ยสฺมี โส พหุนทีโก (ชนปโท)
(อ.แม่น้ำ ท. ในชนบท ไค มาก อ.ชนบท นั้น ชื่อว่า มีแม่น้ำมาก)

พหู นทีโย ยสฺสํ สทา พหุนที (ธานี)
(อ.แม่น้ำ ท. ในเมือง ไค มาก อ.เมือง นั้น ชื่อว่า มีแม่น้ำมาก)

พหู นทีโย ยสฺมี ตํ พหุนทีกํ (รฎจ)
(อ.แม่น้ำ ท. ในรัจ ไค มาก อ.รัจ นั้น ชื่อว่า มีแม่น้ำมาก)

จิตา สิริ ยสฺมี โส จิตสิริ (ชโน)
(อ.ศรี ตั้งอยู่แล้ว ในชน ไค อ.ชน นั้น ชื่อว่า มีศรีตั้งอยู่แล้ว)

จิตา สิริ ยสฺสํ สทา จิตสิริ (อิตุถิ)
(อ.ศรี ตั้งอยู่แล้ว ในหึง ไค อ.หึง นั้น ชื่อว่า มีศรีตั้งอยู่แล้ว)

จิตา สิริ ยสฺมี ตํ จิตสิริ (กุล)
(อ.ศรี ตั้งอยู่แล้ว ในตระกูล ไค อ.ตระกูล นั้น ชื่อว่า มีศรีตั้งอยู่แล้ว)

อาภินณา มนุสฺสา ยสฺมี โส อาภินณมนุสฺโส (ปะเทโส)
(อ.มนุษย์ ท. เกื่อนกล่นแล้ว ในประเทศ ไค อ.ประเทศ นั้น ชื่อว่า มี
มนุษย์เกื่อนกล่นแล้ว)

อาภินณา มนุสฺสา ยสฺสํ สทา อาภินณมนุสฺสา (ธานี)
(อ.มนุษย์ ท. เกื่อนกล่นแล้ว ในเมือง ไค อ.เมือง นั้น ชื่อว่า มีมนุษย์
เกื่อนกล่นแล้ว)

อาภินณา มนุสฺสา ยสฺมี ตํ อาภินณมนุสฺสํ (รฎจ)

(อ.มนุษย์ ท. เกลื่อนกล่นแล้ว ในรัช ไค อ.รัช นั้น ชื่อว่า มีมนุษย์เกลื่อนกล่นแล้ว)

สมปฺุณฺณานิ ปุปฺุฬานิ ยสฺมึ โส สมปฺุณฺณปุปฺุโ (ชนปฺุโท)

(อ.ดอกไม้ ท. เต็มดีแล้ว ในชนบท ไค อ.ชนบท นั้น ชื่อว่า มีดอกไม้เต็มดีแล้ว)

พหฺุไว มจฺุฉา ยสฺสํ สฺา พหฺุมจฺุฉา (นทึ)

(อ.ปลา ท. ในแม่น้ำ ไค มาก อ.แม่น้ำ นั้น ชื่อว่า มีปลามาก)

พหฺุณี ปุปฺุฬานิ ยสฺมึ ตํ พหฺุปุปฺุฬํ (อุยฺุยานํ)

(อ.ดอกไม้ ท. ในสวน ไค มาก อ.สวน นั้น ชื่อว่า มีดอกไม้มาก)

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงวิเคราะห์บทสมาสต่อไปนี้

๑. พหฺุตาปฺุโส (อสฺุสโม)
๒. พหฺุลมฺุโส (สฺุกรโ)
๓. พหฺุสฺุสามิกํ (นกรํ)
๔. สมปฺุณฺณธนํ (นกรํ)
๕. พหฺุชมฺุพุกํ (วนํ)